EUROOPA
KOMISJON

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 10.2.2020
JOIN(2020) 3 final

ÜHISARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Aruanne üldiste tariifsete soodustuste kava kohta perioodil 2018–2019

{SWD(2020) 16 final} - {SWD(2020) 17 final} - {SWD(2020) 18 final} -
{SWD(2020) 19 final} - {SWD(2020) 20 final} - {SWD(2020) 21 final} -
{SWD(2020) 22 final} - {SWD(2020) 23 final} - {SWD(2020) 24 final} -
{SWD(2020) 25 final}

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Liit aitab üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP)[i] abil ühepoolselt arenguriikidel saavutada kaubanduse kaudu kestlik areng. Kaubandussoodustustega edendatakse selliseid üldisi väärtusi nagu inimõigused, tööõiguse põhireeglid, keskkonnakaitse ja hea valitsemistava.

Sellele **kolmandale kaheaastasele üldiste tariifsete soodustuste kava aruandele on lisatud kümme Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühist töödokumenti.** Neis on esitatud hinnangud üheksale erikorra GSP+ alusel soodustatud riigile ja kolmele tõhustatud korra „Kõik peale relvade“ alusel soodustatud riigile.

Täpsemalt käsitletakse aruandes järgnevat:

1. **ulatus, mil soodustatud riigid kava kasutavad;**
2. mitu **üldteemat**: surmanuhtlus, kodanikuühiskonna tegutsemisruum, lapstööjõud ja keskkond;
3. **partnerlus**: näiteid sellest, kuidas EL teeb partneritega GSP mõjusamaks muutmise nimel koostööd.

Aruanne põhineb ELi vaatlusmissioonidel, GSP vahehindamisel[ii] ning ELi suhtlusel partnerriikide (sh inimõigustealane dialoog), rahvusvaheliste organisatsioonide, kodanikuühiskonna ja ettevõtetega. Sellesisuline dialoog kodanikuühiskonnaga toimus 16. juulil 2019.[iii]

2. OLULISIMAT

GSP alusel soodustatud riigid teevad edusamme. Aastatel 2018–2019 jõudis mitu riiki keskmisest suurema sissetulekuga riikide sekka, kellele kava enam ei kohaldata. Peale selle oli EL **edukas läbirääkimistes**, mille tulemusena sõlmiti mitme riigiga kahepoolne sooduskorra leping ja loobuti nende puhul GSP kohaldamisest. 2019. aasta lõpus oli **soodustatud riike 71** ehk 11 vähem kui eelmise aruande koostamise ajal.

Soodustuste mõju vaadates on näha, et **GSP on muutunud olulisemaks**: seda nii absoluutarvudes kui ka suhteliselt. Olenemata sellest, et soodustatud riike on vähem, suurenes GSP-riikide import ELi 16,2 %: 158 miljardilt eurolt 2016. aastal 183,6 miljardi euroni 2018. aastal (ELi üldine import kasvas 13,3 %). Sellest 68,9 miljardit imporditi GSPd kasutades.

GSP on **eriti tähtis kõige vaesemate riikide jaoks**: vähim arenenud riikide osakaal ELi üldises impordis ulatus 2018. aastal 2,2%ni, mida on üle kahe korra rohkem kui üleilmses impordis (2017. aastal 0,98 %[iv]). EBA alusel soodustatud riikide sooduseksport ELi kasvas 15,3 %.

Aafrika GSP-riikide soodusimport ELi on kasvanud 17,2 %, ulatudes 3,3 miljardi euroni. **Mauritaania** GSP-eksport suurenes 62 % ja **Senegali** GSP-eksport 44 %. Ent Aafrika riikidest ELi jõudva GSP-impordi osakaal on ikka suhteliselt väike – alla 5 % –, kuigi **71st soodustatud riigist 38 asub Aafrikas**. Kõige rohkem saab GSPst kasu rõivasektor, milles teised riigid on üldjuhul konkurentsivõimelisemad. Kuna GSP pakub soodustusi paljudes teisteski sektorites (nt töödeldud toit), siis on kasutamata võimalusi

veel küllaga. Selles on oma süü ka Aafrika ettevõtete teadmatusel kavast ja piiratud ekspordivõimekusel.

GSP kohaste **kaubandussoodustuste kasutamine** suurenes 2018. aastal 81,8 %ni (2016. aasta näitaja oli 78,8 %). EBA-soodustuste kasutamise näitaja on 93,4 %. Peamine soodustuste kasutaja on jällegi rõivasektor, sest ekspordi mitmekesistamine on ikka veel probleem.

GSP-riikides tegutsevad ELi importijad ja ettevõtted toetavad kestliku arengu tegevuskava elluviimist ning võivad arengule kaasa aidata, eelkõige edendades tööõiguse reforme ning töötervishoidu ja -ohutust. Eksportivad ettevõtted (nt **Pakistanis, Bangladeshis, Myanmaris ja Sri Lankal**) järgivad hoolega rahvusvahelisi standardeid. See on (Euroopa) ostjate seatud vastutustundlike tarneahelate nõude otsene tulemus ja mõjutab neid riike laiemalt.

GSP+ riigid on teinud **edusamme kokkuleppes loetletud 27 rahvusvahelise konventsiooni reaalsel rakendamisel**. **Samuti on nad endale võtnud lisakohustusi**. Kõik GSP+ riigid on allkirjastanud **Pariisi kliimakokkuleppe** ja täidavad vahel GSP+ vaatlusmissioonide palveid (**Filipiinid**). **Armeenia** allkirjastas ÜRO kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti (ICCPR) fakultatiivse protokolli (millega kaasnes reaalne surmanuhtluse kaotamine) ning puuetega inimeste õiguste konventsiooni (CRPD).

Lapstööjõu valdkonnas nõustus **Mongoolia** pärast hiljutist vaatlusmissiooni korraldama lapstööjõu kasutamise uuringu. Ka **Pakistanis** korraldatakse üleriigiline lapstööjõu kasutamise uuring. **Sri Lanka** suutis lapstööjõu kasutamist vähendada uuenduslike lapstööjõuvabade tsoonide abil 16 %-lt 1 %-le. Samal ajal tõstis **Boliivia** töötajate miinimumvanuse rahvusvahelise miinimumini ehk 14 eluaastani. **Cabo Verde** tegi edusamme alaealiste prostitutsioonis kasutamise ja selle soodustamise ning nende seksuaalse ärakasutamise kriminaliseerimisel. **Paraguay** võttis vastu riikliku strateegia, et kaotada lapstööjõu kasutamine aastaks 2024.

Soodustatud riigid jätkavad võetud kohustuste täitmist ka pärast GSPst lahkumist. Näiteks **Paraguay** avaldas 2019. aastal pärast GSPst lahkumist vabatahtliku vahearuande ÜRO Inimõiguste Nõukogu korraldatud inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatamise tulemusena esitatud soovituste rakendamise kohta.

Mõni riik **võtab endale kohustusi juba enne GSP+ soodustuste taotlemist**: näiteks **Usbekistan** võttis GSP+ soodustuste kavaga ühinemise tegevuskava raames 14. oktoobril 2019 vastu Cartagena bioohutuse protokolliga ühinemise seaduse.

Endiselt on **GSP-nõuete täitmisega ka probleeme**. Näiteks väheneb kodanikuühiskonna tegutsemisruum, eriti **Pakistanis ja Filipiinidel**. Surmanuhtluse kehtestamise üleskutsed valjenevad teiste seas **Sri Lankal, Mongoolias ja Filipiinidel**. **Ühinemisvabaduse** valdkonnas on probleeme enamikes soodustatud riikides.

Pööratakse rohkem **tähelepanu riikidele, kes ei taha probleemküsimustega tegeleda**. EL tõhustas dialoogi **Bangladeshi, Kambodža ja Myanmariga**, et survestada neid konkreetsetele tegudele ja kestlikele lahendustele seoses tõsiste puudujääkidega põhiliste inimõiguste ja töötaja õiguste järgimisel.

Iga riigiga suheldakse eri teemadel.

Bangladeshiga suhtlemisel keskendutakse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonide nõuete täitmisele. 2019. aasta oktoobris toimunud ELi vaatlusmissiooni käigus nõustus Bangladesh koostama ajalise tegevuskava töötaja õiguste parandamiseks ehk täpsemalt Bangladeshi tööhõiveseaduse ja eksporditöötlustsooni seaduse omavahelisse kooskõlla viimiseks.

Myanmari puhul on probleemiks inimõigused ja töötaja õigused, millest räägiti 2018. oktoobris ja 2019. aasta veebruaris toimunud kõrgetasemeliste vaatlusmissioonide käigus. Arutelud jätkusid 2019. mais, mil toimus esimene ELi ja Myanmari kõrgemate ametnike kohtumine, ning 2019. aasta juunis, mil leidis aset ELi ja Myanmari inimõigustealane dialoog, mille kaasjuht oli ELi inimõiguste eriesindaja.

Kuna **Kambodžas** inimõiguste ja töötaja õiguste valdkonnas mingeid tulemusi näha ei olnud, alustati riigilt tariifsete soodustuste ajutise äravõtmise menetlust.

3. PÄRAST EELMISE ARUANDE ESITAMIST TOIMUNUD ARENG

Üldiste tariifsete soodustuste kava koosneb **kolmest osast**.

Üldise GSP korra alusel **vähendatakse** ELi tariifiridadest umbes 66 % kohaseid tariife väikese ja keskmisest väiksema sissetulekuga riikidele, kellele ei võimaldata ELi turulepääsu muudel soodustingimustel.

Riikide puhul, kes saavad soodustusi **kestliku arengu ja hea valitsemistava edendamiseks kohaldatava stimuleeriva erikorra (GSP+)** alusel, **kaotatakse** peamiselt samadel tariifiridadel olevad tariifid.

Algatuse **„Kõik peale relvade“ (Everything But Arms, EBA)** alusel antakse täielikult tollimaksu- ja kvoodivaba turulepääs nende riikide kõigile toodetele (v.a relvad ja laskemoon), kelle ÜRO on liigitanud vähim arenenud riikide hulka. EBA-staatust ei kaota riigid ka siis, kui sõlmivad ELiga vabakaubanduslepingu.

3.1. Õigusaktide ajakohastamine

Euroopa Komisjon võttis vastu mitu määrusega seotud õigusakti:

- **soodustuste järkjärguline kaotamine teatavate toodete puhul**: komisjoni 12. veebruari 2019. aasta määrus kolme riigi teatavatele toodetele tariifsete soodustuste kohaldamise peatamise kohta aastatel 2020–2022: **India, Indoneesia ja Keenia**;[v]
- **GSP-riikide loetelust väljaarvamine:** GSP-staatus võeti ära riikidelt, kellel oli kolmel järjestikusel aastal keskmisest suurem sissetulek: **Fidži, Gruusia, Iraak, Kamerun, Marshalli Saared ja Tonga**[vi] (1. jaanuarist 2017) ning **Paraguay**[vii] (1. jaanuarist 2019);
- mitu riiki jäi soodustatud riigi staatusest ilma sellepärast, et sõlmisid ELiga **sooduskaubanduslepingu**: **Côte d’Ivoire, Ghana ja Svaasimaa** (1. jaanuarist 2019); **Gruusia** (1. jaanuarist 2017)[viii] ja **Ukraina** (1. jaanuarist 2018)[ix].

Mõni riik jäi EBA-soodustustest ilma, sest ei vastanud enam vähim arenenud riigiks liigitamise tingimustele: **Samoa** (1. jaanuarist 2019)[x] ja **Ekvatoriaal-Guinea** (1. jaanuarist 2021)[xi] (mõlemal juhul järgneb enne veel kolmeaastane üleminekuperiood).

Muud GSP määrusega seotud õigusaktid:

- komisjoni 16. jaanuari 2019. aasta rakendusmäärus[xii], millega kehtestatakse **kaitsemeetmed Kambodžast ja Myanmarist** pärineva indica riisi impordi suhtes;
- Komisjoni 11. veebruari 2019. aasta rakendusotsus, millega algatatakse menetlus **Kambodžale antud tariifsete soodustuste ajutise peatamisemenetluse algatamise kohta**[xiii].

3.2. Kavandatud muudatused

GSP-riigid, kelle Maailmapank liigitab kolmel järjestikusel aastal keskmisest suurema sissetulekuga riikideks, jäävad GSP alusel soodustatud riigi staatusest ilma. Nii arvatakse soodustatud riikide nimekirjast alates 1. jaanuarist 2021 välja **Nauru, Samoa ja Tonga**.

Veel liigitati keskmisest suurema sissetulekuga riikide hulka **Armeenia** (alates 2018. aastast) ja **Sri Lanka** (2019. aastast). **Vietnam** kaotab GSP-staatuse kaks aastat pärast ELiga sõlmitud vabakaubanduslepingu peatset jõustumist. Ent ettevõtjad saavad ka edaspidi kasutada GSP-tariife, kui need on soodsamad.

Samal ajal on kavas arvata vähim arenenud riikide seast välja veel mitu riiki. See tähendab, et nad ei saa pärast kolmeaastast üleminekuperioodi enam EBA-soodustusi. Pärast seda saavad nad taotleda GSP+ soodustusi (kui vastavad tingimustele) või üldisi GSP-soodustusi. 2023. aastal kaotab vähim arenenud riigi staatuse **Bhutan**, pärast teda 2024. aastal ka **São Tomé ja Príncipe** ning **Saalomoni Saared**. **Tuvalu ja Kiribati** vähim arenenud riigi staatuse kaotamise kuupäeva üle otsustatakse 2021. aastal. Soovitus kaotada **Bangladeshi, Laose Demokraatliku Rahvavabariigi, Myanmari, Nepali ja Ida-Timori** vähim arenenud riigi staatus võidakse teha samal aastal.

Kaks seni üldisi GSP-soodustusi saavat riiki – **Tadžikistan ja Usbekistan** – on väljendanud soovi ühineda GSP+ süsteemiga.

3.3. Tulevane GSP määrus

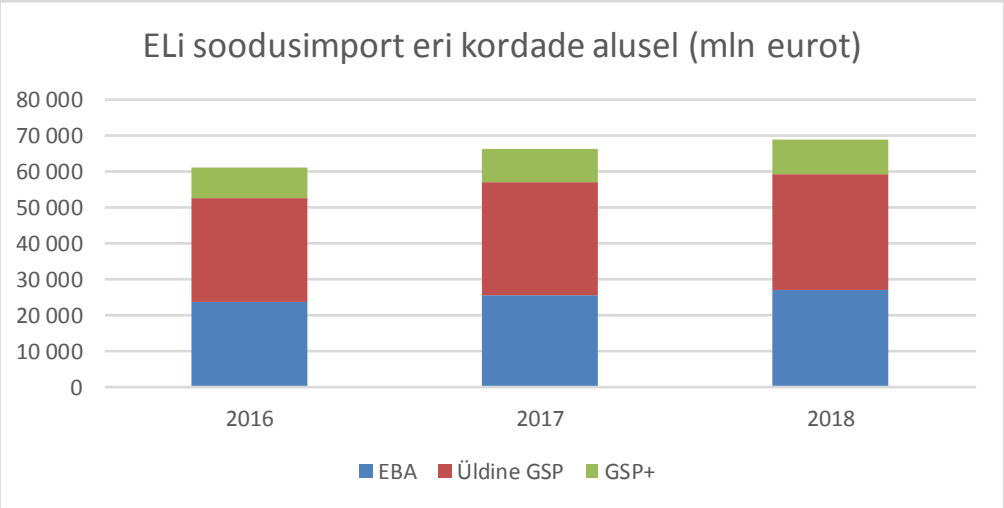
Praegune GSP määrus aegub 31. detsembril 2023. Et ettevõtjad ja soodustatud riigid saaksid uue määrusega kohaneda, on komisjon alustanud uue määrusega seotud ettevalmistusi. Kava kohaselt peaks uus määrus jätkama soodustatud riikide säästva majandusliku, sotsiaalse ja keskkondliku arengu soodustamist (sh heast valitsemistavast ja inimõigustest kinnipidamist), mille põhieesmärk on vaesuse kaotamine. Avalikud konsultatsioonid algavad 2020. aastal.

14. märtsil 2019 võttis Euroopa Parlament GSP määruse rakendamise kohta vastu muu kui seadusandliku resolutsiooni.[xiv] Euroopa Parlament tunnustab GSP määruse head mõju ja teeb tulevase määrusega seotud ettevalmistuste jaoks mitu soovitust. Täpsemalt tuleks tulevase määrusega soodustada mitmekesistamist, panna rohkem rõhku keskkonnanormide parandamisele ja tõhustada seiret.

4. GSP TOIMIB: MAJANDUSLIKUD SOODUSTUSED ARENGURIIKIDELE

Kuigi GSP-riikide arv oli väiksem, suurenes ELi import GSP-riikidest aruandeperioodil (2018–2019) märgatavalt: 2016. aasta 61,3 miljardilt eurolt 68,9 miljardi euroni 2018. aastal. 32,3 miljardi euro väärtuses importi pärines üldise GSP alusel soodustatud riikidest, umbes 9,5 miljardit GSP+ riikidest ja 27,1 miljardit EBA-riikidest.[xv]

Joonis 1. GSP kolme osa alusel ELi saabuv import

Kui vaadata **ELi koguimporti** (sh soodustusteta) aastatel 2016–2018, kasvas GSP alusel soodustatud riikide import väärtuse alusel 16,2 %. EBA-riikide eksport ELi kasvas 9,9 %, GSP+ riikidel 13,4 % ja üldise GSP alusel soodustatud riikidel 18,8 %. Koguimpordis (sh soodustuseta) suurima osakaaluga GSP-riik on **India**. Talle järgnevad **Vietnam**, **Nigeeria**, **Bangladesh** ja **Indoneesia**.

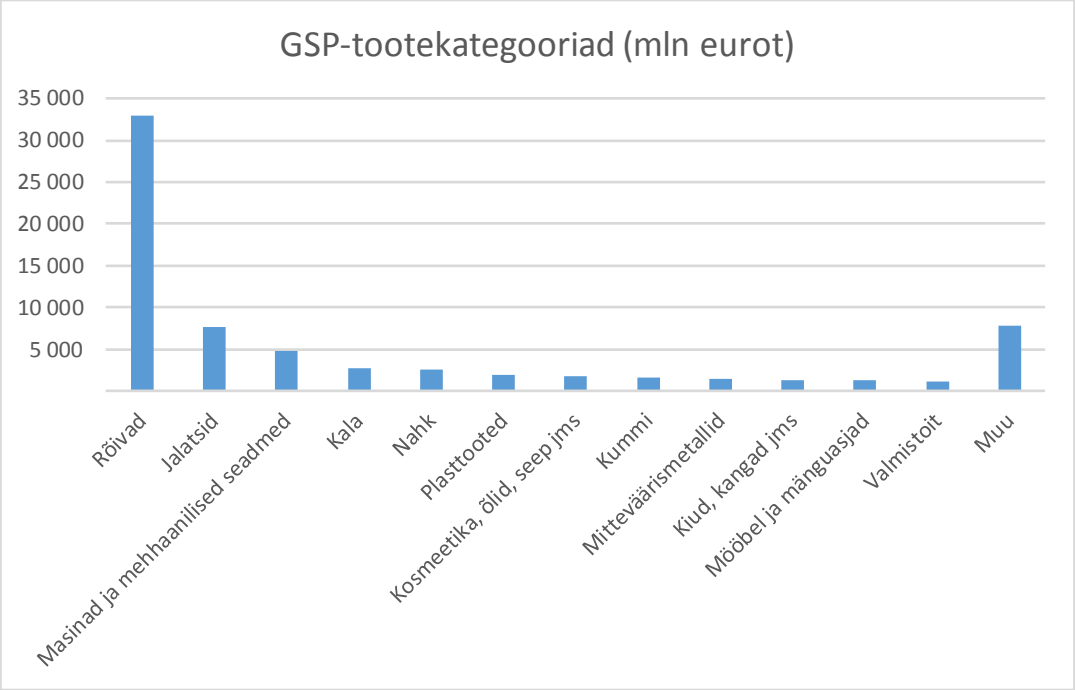
Kui vaadata ainult **soodusimporti**, siis on ELi suurimaks GSP-kaubanduspartneriks saanud **Bangladesh**, kellel on tihedalt kannul **India, Indoneesia, Vietnam ja Pakistan**.

Tabel 1. ELi GSP-import olulisimatest soodustatud riikidest (miljonites eurodes) ning nende osakaal koguimpordis ja ELi GSP-impordis 2018. aastal

GSP alusel soodustatud riik	GSP-import (mln eurot)	Koguimport ELi (mln eurot)	Riigi GSP-impordi osakaal selle koguimpordis ELi	Riigi GSP-impordi osakaal ELi GSP-koguimpordis	Impordi osakaal ELi koguimpordis
Bangladesh	16 776	17 401	96,4%	24,4%	0,96%
India	16 378	43 601	37,6%	23,8%	2,41%
Vietnam	8 994	37 531	24,0%	13,1%	2,07%
Indoneesia	6 616	15 557	42,5%	9,6%	0,86%
Pakistan	5 885	6 740	87,3%	8,5%	0,37%
Kambodža	4 987	5 255	94,9%	7,2%	0,29%
Myanmar	1 926	2 189	88,0%	2,8%	0,12%
Filipiinid	1 915	7 490	25,6%	2,8%	0,41%
Sri Lanka	1 365	2 755	49,5%	2,0%	0,15%
Mosambiik	1 219	1 840	66,3%	1,8%	0,10%
Senegal	367	543	67,6%	0,5%	0,03%
Mauritaania	353	523	67,4%	0,5%	0,03%
Malawi	260	301	86,6%	0,4%	0,02%
Tansaania	256	473	54,2%	0,4%	0,03%
Etioopia	236	642	36,8%	0,3%	0,04%
Laos	182	251	72,6%	0,3%	0,01%
Uganda	131	471	27,9%	0,2%	0,03%
Nigeeria	115	18 715	0,6%	0,2%	1,03%

Tootekategooriate järgi on suurim osa GSP-impordist (47,9 % 33 miljardist eurost) endiselt **rõivad**. Neile järgnevad **jalatsid** (11 %), **mehhaanilised seadmed** (7 %), **kalandustooted** (4 %), **nahk** (3,7 %) ja **plasttooted** (2,7 %) (vt joonis 2).

Joonis 2. Peamised tootekategooriad ELi GSP-impordis aastal 2018

4.1. Vahehindamine: GSP toimib

Komisjon esitas GSP määruse kohaldamise aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2018. aastal.[xvi] Sellest vahehindamisest nähtub, et ELi GSP toimib: soodustusi anti eelkõige neile riikidele, kes seda kõige enam vajasid, ja aidati kaasa nende kestlikule arengule. ELi GSP mõju on tänu seiremehhanismile suurenenud: paranenud on inimõiguste ja töötaja õigustega seotud olukord. Tekstiili- ja rõivasektoris soodustas EBA kohane sooduseksport ettevõtete ja töökohtade loomist.

Mõni soovitus ja vahehindamise järelmeetmed

- *Vaja oleks suurendada läbipaistvust*: komisjon kavandab mitut praktilist meedet, millega täiustada GSP+ seiret, edendada kodanikuühiskonna osalust ning suurendada ettevõtete ja kodanikuühiskonna organisatsioonide (sh tööturu osapoolte) teadlikkust.
- *Tuleb kasutada GSP määruses sätestatud kaitsemeetmeid*: EL kehtestas 2019. aastal pärast GSP määruse kohast uurimist Kambodžast ja Myanmarist pärineva indica riisiga seotud kaitsemeetmed.
- *Kui järelevalveorganid annavad teada rasketest ja süsteemsetest rikkumistest, tuleb algatada soodustuste kaotamise menetlus*: komisjon algatas 11. veebruaril 2019 tariifsete soodustuste ajutise peatamise menetluse Kambodža suhtes.
- *Tuleb suurendada koostööd arengupartneritega ja meelitada vähim arenenud riikidesse rohkem investeeringuid*.

5. GSP AITAB KAASA KESTLIKULE ARENGULE

Töötajaõiguste ja inimõigustega seoses leiti vahehindamises, et GSP+ on mõjus tänu nii selle seiremehhanismile kui ka taotlejariikide ühinemisväljavaadetele. GSP+ nõuete täitmise sagedasem ja laialdasem seire on suurendanud ELi mõjuvõimu.

Aruandeperioodil 2018–2019 toimusid komisjoni ja Euroopa välisteenistuse vaatlusmissioonid **Armeeniasse, Bangladeshi, Boliiviasse, Filipiinidele, Kambodžasse, Kõrgõzstani, Myanmari, Mongooliasse, Pakistani ja Sri Lankale.** Peale GSP hea mõju töökohtade loomisele – alates 500 000st Myanmaris kuni 5 miljonini Bangladeshis (hinnanguliselt) – pälvisid rohkem tähelepanu ka tööõiguse reeglid, inimõigused ning GSP+ puhul ka keskkond ja hea valitsemistava.

Samuti toimus paranemine **lapse õiguste valdkonnas**. **Mongoolias** võeti vastu lastekaitse õigusaktid ja suurendati valdkonna eelarveid. **Paraguay** tegutses laste õiguste edendamise ja kaitsmise suunas. **Sri Lankas** vähenes lapstööjõu kasutamine 1 %ni. **Boliivias** muudeti töötaja miinimumvanus ILO normidele vastavaks. **Pakistani** valitsus nõustus lapstööjõu kasutamise uuringutega. **Cabo Verde** saavutas märgatavat edu alaealiste seksuaalse ärakasutamise kriminaliseerimises.

Tegeletakse **võimalike inimõigusalaste tagasiminekutega**. **Surmanuhtluse** taastamise üleskutsed on murettekitavad. Kõige rohkem tekitab muret surmanuhtluse taastamise eelnõu, mida tahetakse **Filipiinidel** uuesti hääletusele panna. Selline eelnõu oleks vastuolus kohustustega, mille **Filipiinid** on võtnud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti teise fakultatiivprotokolli kohaselt. **Sri Lanka** väited hukkamiste taastamise kohta tekitavad samuti muret. Ent olukord ei ole täiesti tröödstitu: näiteks viimase GSP+ vaatlusmissiooni käigus olid Sri Lanka valitsuse esindajad kindlad, et *de facto* moratoorium jääb kehtima. **Mongoolia** enda korraldatud hindamise tulemusena jõuti järeldusele, et surmanuhtluse taastamine läheks vastuollu riigi võetud rahvusvaheliste kohustustega. See hinnang aitas surmanuhtluse taastamise plaanid põrmustada. **Pakistanis** arutletakse praegu selle üle, kas võiks lühendada selliste kuritegude loetelu, mida karistatakse surmanuhtlusega. Ühtlasi on oluliselt vähendatud hukkamiste arvu ja reformitud armuandmise taotlemise menetlust.

Mõnes riigis on **kodanikuühiskonna tegutsemisruum väiksemaks jäänud**. **Pakistanist** saadetakse välja mitu rahvusvahelist vabaühendust ja see mõjutab ka riiki jäänud organisatsioonide vabadusi. Väljendusvabadus (sh meedia kaudu) on ohus. **Boliiviast** on teateid inimõiguste kaitsjate ja ajakirjanike vastase sõnalise ja füüsilise vägivalla ning nende üha sagedasema kriminaaluurimise alla sattumise kohta. **Filipiinidel** on väga murettekitav ebaseaduslike uimastite vastase kampaaniaga seotud suur surmade arv ning nende tulemusliku, erapooletu ja läbipaistva uurimise puudumine. **Terrorismivastaste meetmete** tõttu väheneb ka kodanikuühiskonna tegutsemisruum. Selliste meetmete tõttu on suurenenud vägivald kodanikuühiskonna esindajate, inimõiguste kaitsjate, põlisrahvaste, ajakirjanike ja advokaatide vastu. **Kambodžas** on viimase kolme aasta jooksul halvenenud demokraatia, inimõiguste austamise ja õigusriigi olukord, sh ahenenud poliitilise opositsiooni, meedia ja kodanikuühiskonna tegutsemisruum.

Ent **Armeenias** paranes 2018. aasta sametrevolutsiooni ajal oluliselt väljendus- ja kogunemisvabaduse olukord.

Töötaja õiguste valdkonnas on **ühinemisvabaduse** olukord endiselt murettekitav **Sri Lankal, Pakistanis, Bangladeshis ja Myanmaris**. **Kõrgõzstanis** vähendaks kavandatava ametiühingute seaduse vastuvõtmine märgatavalt ametiühingute sõltumatust. **Filipiinide** kongress võttis hiljuti vastu ametikoha kindlustatuse seaduse, millega lõpetati lühiajaliste lepingute kuritarvitamine, kuigi president oli eelnõu hiljuti vetostanud.

Keskkonna- ja kliimavaldkonnas on riigid täiustanud aruandlust (nt ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon). Kõik

soodustatud riigid on allkirjastanud **Pariisi kliimakokkuleppe ja Montreali protokolli Kigali muudatuse**. Ent väidetavalt oleks mõju suurem, kui järelevalves keskendutaks keskkonnale rohkem. Loodetavasti on bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni kohane üleilmne bioloogilise mitmekesisuse raamistik pärast aastat 2020 suuremate eesmärkidega ning rangema riikide edusammude ja rakendamise järelevalvega.

6. ÜLDINE GSP

Aruandeperioodil (2018–2019) lõppes GSP kohaldamine **Ghanale, Côte d'Ivoire'ile ja Svaasimaale**, sest EL sõlmis nendega vabakaubanduslepingud. Samas üks riik (**Samoa**) lisandus, sest ei kvalifitseerunud enam vähim arenenud riigiks. Seega on soodustatud riikide koguarv perioodi lõpuks 15. Joonisel on näha üldise GSP kohase soodusimpordi[xvii] jaotus aastal 2018.

Joonis 3. Olulisimad üldise GSP alusel soodustatud riigid aastal 2018 (ELi import miljonites eurodes)

Olenemata sellest, et selle GSP-import on veidi vähenenud (16,6 miljardilt eurolt 2016. aastal 16,4 miljardi euroni 2018. aastal), on **olulisim üldise GSP alusel soodustatud riik endiselt India**, kust pärinev GSP-import moodustab 50,8 % ELi GSP-koguimpordist. Talle järgnevad **Vietnam** 27,9 %ga ja **Indoneesia** 20,5 %ga. Viie suurima osakaaluga riikide seas on ka **Nigeeria** ja **Usbekistan**, aga vaid vastavalt 0,4 ja 0,3 %ga.

Soodustuste järkjärguline kaotamine teatavate toodete puhul

Soodustusi kaotatakse GSP-riikide teatavate toodete puhul järk-järgult siis, kui nende toodete import ei vaja enam ELi soodustusi. Seda tehakse üldise GSP raames. Uued järkjärgulised soodustuste lõpetamised perioodil 1.1.2020–31.12.2022 on näha järgmises tabelis.

Tabel 2. Toodete soodustuste järkjärguline kaotamine aastatel 2017–2019 ja 2020–2022

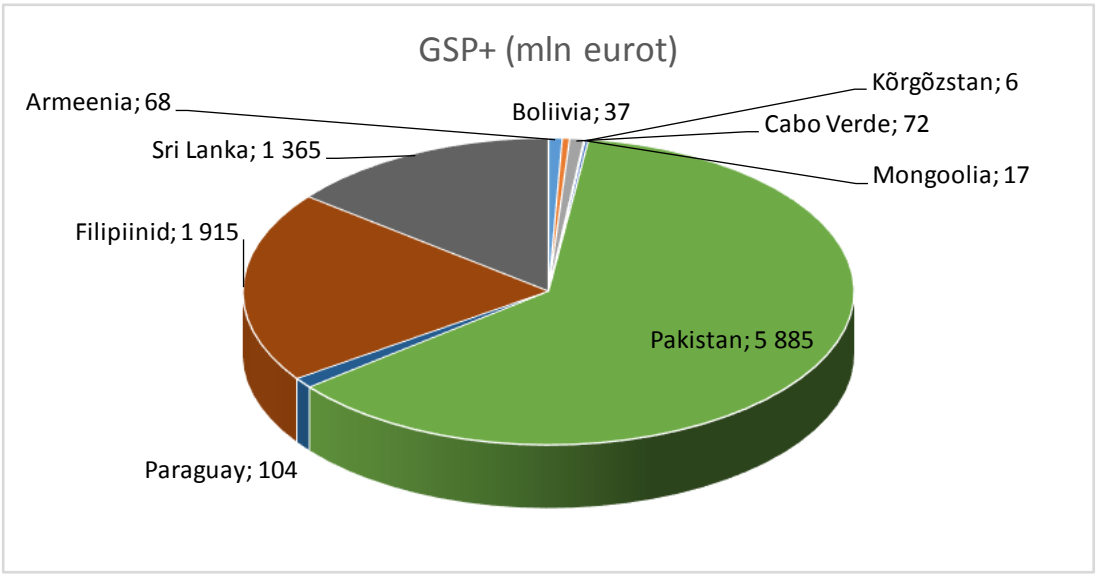
GSP alusel soodustatud riik	Tootekategooriad, mille GSP-soodustused lõpevad 31. detsembriks 2019	Tootekategooriad, mille GSP-soodustused hakkavad järk-järgult lõppema alates 1. jaanuarist 2020	Toode
India	S-5		Mineraalsed tooted
	S-6a	S-6a	Anorgaanilised ja orgaanilised kemikaalid
	S-11a	S-11a	Tekstiiltooted
	S-14	S-14	Pärlid ja väärismetallid
	S-15a	S-15a	Raud ja teras ning neist valmistatud tooted
	S-15b	S-15b	Mitteväärismetallid (v.a raud ja teras) ning neist valmistatud tooted (v.a rauast ja terasest tooted)
		S-17a	Raudtee- või trammivedurid ja -veerem
	S-17b	S-17b	Mootorsõidukid, jalgrattad, lennukid, kosmoseaparaadid, laevad ja väikelaevad
Indoneesia	S-1a	S-1a	Elusloomad ja loomsed tooted (v.a kala)
	S-3	S-3	Loomsed ja taimsed õlid, rasv ja vaha
		S-5	Mineraalsed tooted
		S-9a	Puit ja puittooted ning puusüsi
Keenia	S-2a	S-2a	Elustaimed ja lillekasvatustooted
Ukraina	S-17a		Raudtee- ja trammiveerem ning -tooted
	S-3		Loomsed ja taimsed õlid, rasv ja vaha

7. GSP+

GSP+ on üks ELi peamisi vahendeid kestliku arengu edendamiseks haavatavates arengumaades. Riigid peavad vastama kaht liiki lisakriteeriumidele: i) haavatavus (impordi osakaal ja majanduslik mitmekesistamine) ning ii) kestlik areng. Viimase kriteeriumiga seoses peavad nad ratifitseerima 27 olulisimat rahvusvahelist konventsiooni, milles käsitletakse inimõigusi ja töötaja õigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava. Lisaks ei tohi riigid esitada mingeid reservatsioone, mis on nende konventsioonide kohaselt keelatud, ning konventsiooni järelevalveorganite kõige hilisemates järeldustes ei tohi olla mainitud ühtegi tõsist puudujääki nende konventsioonide tulemuslikus rakendamises. Aruandeperioodil 2018–2019 oli GSP+ alusel soodustatud riike üheksa: **Armeenia, Boliivia, Cabo Verde, Filipiinid, Kõrgõzstan, Mongoolia, Pakistan, Paraguay ja Sri Lanka.**

Paraguay GSP+ soodustusi alates 1. jaanuarist 2019 enam ei saa, sest liigitati kolmel järjestikusel aastal keskmistest suurema sissetulekuga riigiks. Joonisel 4 on GSP+ riikide soodusimport 2018. aastal. Suurim osa (62,2 %) ELi GSP+ impordist pärines **Pakistanist** (2018. aastal 74 %).

Joonis 4. Peamised GSP+ alusel soodustatud riigid aastal 2018 (import ELi miljonites eurodes)

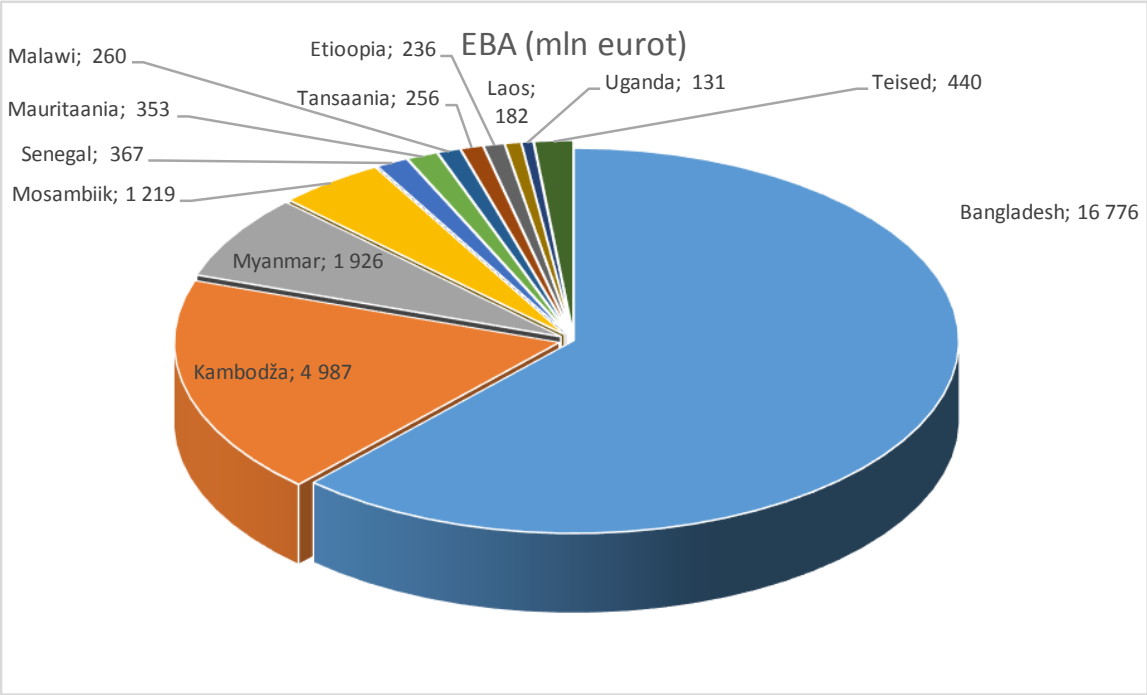

8. ALGATUS „KÕIK PEALE RELVADE“

EBA on ELi olulisim kaubandusinstrument, mille eesmärk on aidata maailma vaeseimaid ja nõrgimaid ehk vähim arenenud riike. Üks riik (**Samoa**) seda alates 2019. aastast enam kasutada ei saa, sest kaotas vähim arenenud riigi staatuse aastal 2014. Seega on EBA korra alusel soodustatud riike kokku 48.

Joonisel 5 on EBA-riikide soodusimport ELi aastal 2018 (osakaalud eurodes). Suurima EBA-impordi osakaaluga riik oli **Bangladesh** (61,8 %). Talle järgnesid **Kambodža** (18,4 %) ja **Myanmar** (7,1 %). Kõikide GSP-riikide võrdluses **möödus Bangladesh 2018. aastal Indiast** (vastavalt 16,8 miljardit ja 16,4 miljardit eurot soodusimporti).

Joonis 5. Olulisimad „Kõik peale relvade“ sooduskorra alusel soodustatud riigid aastal 2018 (import ELi miljonites eurodes)

9. PARTNERLUS

GSP on midagi enamat kui lihtsalt kaubandusinstrument: rahvusvaheliste konventsioonide tulemusliku rakendamise teemaline dialoog ELiga toetab nende riikide pikemaajalist kestlikku arengut.

EL abistab partnereid konventsioonide rakendamisel ka rahaliselt ja aitab soodustusi paremini kasutusse võtta.

Näiteks **Mongoolias** selgitati välja tooted, mida saaks GSP+ abiga ELis turustada. ELi eelarvetoetus sisaldas valitsuse soovil ka lapstööjõu kasutamise uuringu raha. **Sri Lankal** aitas EL koostada riikliku ekspordistrateegia. **Kõrgõzstanis** parandati ELi tehnilise abiga teadlikkust ELi normidest, menetlustest ja ärimudelitest. See suurendab soodustuste kasutamist. **Armeenias** sai piirkondlike kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamise tulemusena koostada ÜRO aruandluse alternatiivina tõenduspõhised aruanded. **Cabo Verdel** toetas EL esimest koduabiliste ühendust. **Boliivias** toetati sellise keskuse loomist, kust saab tasuta õigusnõu poliitilise vägivalla juhtumite puhul. **Pakistanis** toetas EL Punjabi põllumajanduses töötavate naiste sotsiaal-majanduslike õiguste edendamise projekti. Projektis „SMART **Myanmar**“ edendatakse säästvat tarbimist ja rõivaste tootmist. EL teeb koostööd Rahvusvahelise Tööorganisatsiooniga projektis „Trade for Decent Work“ (kaubandus inimväärse töö jaoks), et parandada ILO põhikonventsioonide kohaldamist **Bangladeshis**.

10. KOKKUVÕTE

ELi ühepoolsed kaubandussoodustused aitavad riikidel kaubelda selliselt, et kaotatakse vaesus, luues väärtustel põhineva majanduse: üle 10 % ELi impordist pärineb GSP-riikidest (sh soodustuseta import). Kuna GSP muudab ELi eksportimise lihtsamaks, toob see neisse riikidesse investeeringuid ja aitab lõimuda üleilmsetesse väärtusahelatesse. Nii tekivad töökohad ja tulu.

GSP annab stiimuli investeerida soodustatud riikidesse. Kuigi soodusimpordi osakaal ELi koguimpordis on väike (2018. aastal 3,8 %), aitas see ettevõtetel ja valitsustel siduda ettevõtlust säästva arenguga. Hea valitsemistava ja inimõiguste edendamine tekitab etteaimatavama ettevõtluskeskkonna. Rõivatööstuses juurutavad ELi ostjad uusi ärimudeleid, milles järgitakse range(ma)id keskkonna- ja tööõigusnorme. Sellised rahvusvahelised väärtused muudavad ettevõtted konkurentsivõimelisemaks.

GSP peab jääma oluliseks, et soodustada arengut. Soodustused on kaubanduskokkulepete tõttu kadumas. Sidusus teiste valdkondade poliitikaga on muutunud olulisemaks, et soodustatud riigid saaksid GSPst võimalikult palju kasu. See hõlmab majanduse mitmekesistamise toetamist, uute investorite leidmist, kaubanduse hõlbustamist ja teadlikkuse parandamist.

GSP vajab tugevat partnerlust. EL jätkab tihedat koostööd soodustatud riikide ja sidusrühmadega. Need partnerid (sh Euroopa Parlament ja ELi liikmesriigid) on suureks abiks kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisel. ELi ettevõtted järgivad rangeid tööõiguse, tootmisprotsesside ja keskkonnanorme ning saavad soodustada GSP-riikide kestlikku arengut läbi oma äriplaanide.

ELi turulepääsu võimaldades aitame arenguriikidel suurendada majanduskasvu, vähendada vaesust, edendada head valitsemistava ja kestlikult areneda.

I LISA. SOODUSTATUD RIIGID

Tabel 1. Üldine GSP

	Üldise GSP alusel soodustatud riigid aruandeperioodil 2018–2019	Soodustatud riikide staatuse muutused aastatel 2018–2019
1.	Cooki saared	
2.	Côte d'Ivoire	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2019
3.	Ghana	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2019
4.	India	
5.	Indoneesia	
6.	Keenia	
7.	Mikroneesia Liiduriigid	
8.	Nauru	
9.	Nigeeria	
10.	Niue	
11.	Kongo Vabariik	
12.	Samoa	Kaasatud alates 1. jaanuarist 2019, pärast EBAst lahkumist
13.	Svaasimaa	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2019
14.	Süüria	
15.	Tadžikistan	
16.	Tonga	
17.	Usbekistan	
18.	Vietnam	Lahkub kaks aastat pärast ELiga sõlmitud vabakaubanduslepingu peatset jõustumist

Tabel 2. GSP+

	GSP+ alusel soodustatud riigid aruandeperioodil 2018–2019	GSP+ alusel soodustatud riikide staatuse muutused aastatel 2018–2019
1.	Armeenia	Võib süsteemist lahkuda 1. jaanuariks 2022*
2.	Boliivia	
3.	Cabo Verde	
4.	Kõrgõzstan	
5.	Mongoolia	
6.	Pakistan	
7.	Paraguay	Lahkus süsteemist 1. jaanuaril 2019
8.	Filipiinid	
9.	Sri Lanka	Võib süsteemist lahkuda 1. jaanuariks 2023*

* Maailmapanga keskmisest suurema sissetulekuga riikide klassifikatsiooni alusel.

Tabel 3. EBA-kord

EBA alusel soodustatud riigid aruandeperioodil 2018–2019			
1	Afganistan	26	Mali
2	Angola	27	Mauritaania
3	Bangladesh	28	Malawi
4	Bhutan	29	Myanmar/Birma
5	Burkina Faso	30	Mosambiik
6	Burundi	31	Nepal
7	Benin	32	Niger
8	Kambodža	33	Rwanda
9	Tšaad	34	Samoa **(lahkus 1. jaanuaril 2019)**
10	Kongo Demokraatlik Vabariik	35	Sierra Leone
11	Kesk-Aafrika Vabariik	36	Senegal
12	Komoorid	37	Saalomoni saared
13	Djibouti	38	Somaalia
14	Eritrea	39	Lõuna-Sudaan
15	Etioopia	40	Sudaan
16	Gambia	41	São Tomé ja Príncipe
17	Guinea	42	Tansaania
18	Ekvatoriaal-Guinea	43	Ida-Timor
19	Guinea-Bissau	44	Togo
20	Haiti	45	Tuvalu
21	Kiribati	46	Uganda
22	Laose Demokraatlik Rahvavabariik	47	Vanuatu
23	Libeeria	48	Jeemen
24	Lesotho	49	Sambia
25	Madagaskar		

II LISA. STATISTIKA

Tabel 1. GSP-riikidest pärinev soodusimport (tuhandetes eurodes)*

Allikas: COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
GSP osa	Kolmas riik	Toote-kategooria	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent
			Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus		Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus		Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus	
Kõik GSP osad	Kõik kolmandad riigid	Kõik tootekategooriad	157 968 285	77 772 810	61 304 975	78,8	171 015 879	81 859 271	66 500 268	81,2	183 561 869	84 197 170	68 867 982	81,8
GSP EBA	Kõik kolmandad riigid	Kõik tootekategooriad	36 231 581	25 629 460	23 542 234	91,9	36 322 070	27 282 563	25 470 092	93,4	39 815 338	29 042 288	27 135 733	93,4
Üldine GSP	Kõik kolmandad riigid	Kõik tootekategooriad	104 700 491	41 659 377	29 168 901	70,0	115 944 571	43 256 512	31 682 039	73,2	124 430 850	43 762 080	32 264 222	73,7
GSP+	Kõik kolmandad riigid	Kõik tootekategooriad	17 036 213	10 483 974	8 593 840	82,0	18 749 238	11 320 197	9 348 137	82,6	19 315 681	11 392 802	9 468 028	83,1

Tabel 2. Üldise GSP alusel soodustatud riikidest pärinev soodusimport (tuhandetes eurodes)*

Allikas: COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
GSP osa	Kolmas riik	Toote-kategooria	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent
			Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus		Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus		Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus	
Üldine GSP	Kongo	Kõik tootekategooriad	1 048 684	34 084	14 350	42,1	1 001 210	20 113	13 739	68,3	847 801	40 989	32 744	79,9
Üldine GSP	Cooki saared	Kõik tootekategooriad	8 659	246	31	12,7	7 721	54	3	6,3	12 118	29		
Üldine GSP	Ghana	Kõik tootekategooriad	2 287 682	683 385	868	0,1	1 791 855	742 412	5 677	0,8	2 591 628	766 996	1 256	0,2
Üldine GSP	India	Kõik tootekategooriad	37 687 522	18 889 804	16 638 803	88,1	42 011 292	18 521 203	16 055 203	86,7	43 601 093	18 765 680	16 377 580	87,3
Üldine GSP	Indoneesia	Kõik tootekategooriad	14 029 260	7 314 440	5 166 233	70,6	15 508 752	8 054 954	6 372 484	79,1	15 557 258	8 173 754	6 616 400	80,9
Üldine GSP	Côte d'Ivoire	Kõik tootekategooriad	4 535 782	1 294 557	2 070	0,2	4 352 843	1 294 499	1 540	0,1	3 987 626	1 166 178	467	0,0
Üldine GSP	Keenia	Kõik tootekategooriad	1 268 546	870 131	16 288	1,9	1 227 254	392 672	3 373	0,9	1 264 239	419 889	2 648	0,6
Üldine GSP	Mikroneesia	Kõik tootekategooriad	450	442	112	25,4	144	142	81	57,5	122	112	62	55,0
Üldine GSP	Nauru	Kõik tootekategooriad	95	53			68	43			274	14		
Üldine GSP	Nigeeria	Kõik tootekategooriad	10 844 785	157 780	101 974	64,6	13 207 881	164 081	107 070	65,3	18 715 007	147 040	114 661	78,0
Üldine GSP	Niue	Kõik tootekategooriad	267	181			231	21			346	22		
Üldine GSP	Svaasimaa	Kõik tootekategooriad	121 534	21 049	56	0,3	84 692	15 358			63 303	19 269	29	0,2
Üldine GSP	Süüria	Kõik tootekategooriad	49 489	20 230	8 911	44,1	52 984	23 482	10 448	44,5	57 873	23 931	12 040	50,3
Üldine GSP	Tadžikistan	Kõik tootekategooriad	81 968	12 916	11 822	91,5	42 857	17 412	15 527	89,2	46 884	15 383	14 083	91,5
Üldine GSP	Tonga	Kõik tootekategooriad	863	125	35	28,2	312	106	56	52,4	1 403	1 019	97	9,5
Üldine GSP	Usbekistan	Kõik tootekategooriad	117 189	86 289	75 689	87,7	176 378	134 804	121 308	90,0	152 522	112 334	98 606	87,8
Üldine GSP	Vietnam	Kõik tootekategooriad	32 617 715	12 273 664	7 131 655	58,1	36 478 097	13 875 158	8 975 529	64,7	37 531 353	14 109 440	8 993 548	63,7

* Koguimport hõlmab importi tervikuna, sealhulgas tooteid, millele kohaldatakse automaatselt enamsoodustusrežiimi nullmäära. EBA abikõlblik import tähendab üksnes EBA kava alla kuuluvaid tooteid, millele muidu enamsoodustusrežiimi nullmäära ei kohaldata.

Tabel 3. EBA-riikidest pärinev soodusimport (tuhandetes eurodes)*

Allikas: COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
GSP osa	Kolmas riik	Toote-kategooria	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise protsent
			Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus		Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus		Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus	
GSP EBA	Kõik kolmandad riigid	All sections	36 231 581	25 629 460	23 542 234	91,9	36 322 070	27 282 563	25 470 092	93,4	39 815 338	29 042 288	27 135 733	93,4
GSP EBA	Afganistan	All sections	18 886	5 632	2 846	50,5	21 365	7 112	3 792	53,3	25 966	11 958	6 962	58,2
GSP EBA	Angola	All sections	4 156 543	69 808	30 828	44,2	2 273 906	55 874	28 024	50,2	3 628 254	47 610	32 460	68,2
GSP EBA	Bangladesh	All sections	16 384 267	16 321 080	15 617 510	95,7	16 744 627	16 676 909	16 145 456	96,8	17 400 928	17 327 005	16 776 310	96,8
GSP EBA	Benin	All sections	39 218	5 115	4 817	94,2	18 048	3 132	2 830	90,4	17 034	4 128	3 454	83,7
GSP EBA	Bhutan	All sections	2 604	2 139	1 884	88,1	13 218	13 121	12 954	98,7	26 226	25 475	24 972	98,0
GSP EBA	Burkina Faso	All sections	109 149	10 928	9 912	90,7	165 781	16 468	15 422	93,6	189 383	19 177	17 953	93,6
GSP EBA	Burundi	All sections	31 925	292	260	89,3	24 881	186	86	46,5	24 477	226	139	61,6
GSP EBA	Kambodža	All sections	4 595 590	4 529 091	4 179 306	92,3	4 957 827	4 922 461	4 711 554	95,7	5 254 668	5 214 970	4 987 305	95,6
GSP EBA	Kesk-Aafrika Vabariik	All sections	16 556	748	6	0,9	12 258	385	363	94,2	13 335	358		
GSP EBA	Tšaad	All sections	114 667	978			200 324	229			344 373	1 047	0	0,0
GSP EBA	Komoorid	All sections	15 515	7 505	7 168	95,5	19 463	9 603	8 974	93,5	26 128	8 848	5 861	66,2
GSP EBA	Kongo Demokraatlik Vabariik	All sections	738 795	6 001	3 595	59,9	747 666	8 701	7 030	80,8	693 937	34 773	33 419	96,1
GSP EBA	Djibouti	All sections	23 097	5 402	156	2,9	17 952	8 793	266	3,0	12 918	5 300	194	3,7
GSP EBA	Ekvatoriaal-Guinea	All sections	1 237 741	22 795	19 052	83,6	1 046 548	13 428	11 680	87,0	1 263 790	7 028	1 900	27,0
GSP EBA	Eritrea	All sections	13 248	2 171	2 031	93,6	19 991	2 057	1 995	97,0	2 290	2 121	1 969	92,8
GSP EBA	Etioopia	All sections	712 168	400 421	245 789	61,4	651 593	248 859	228 748	91,9	641 581	245 054	236 088	96,3
GSP EBA	Gambia	All sections	14 039	10 512	9 933	94,5	11 847	6 660	6 475	97,2	17 864	11 640	9 859	84,7
GSP EBA	Guinea	All sections	522 866	2 664	811	30,5	442 790	3 062	1 447	47,3	507 006	1 843	1 022	55,4
GSP EBA	Guinea-Bissau	All sections	1 602	404			3 199	30			3 491	401	198	49,4
GSP EBA	Haiti	All sections	39 484	15 996	13 823	86,4	47 254	22 831	19 873	87,0	51 642	17 920	15 201	84,8
GSP EBA	Kiribati	All sections	152	97			300	211	140	66,4	298	178	158	88,6
GSP EBA	Laos	All sections	235 140	177 175	170 097	96,0	273 718	190 102	179 627	94,5	250 958	196 320	182 257	92,8
GSP EBA	Lesotho	All sections	207 516	2 875	2 047	71,2	270 789	5 617	1 253	22,3	352 205	5 862	1 586	27,1
GSP EBA	Libeeria	All sections	272 913	4 301	379	8,8	534 157	1 219	49	4,0	341 751	542	5	0,9
GSP EBA	Madagaskar	All sections	935 078	702 377	9 859	1,4	1 114 120	843 318	22 715	2,7	1 166 604	900 121	20 387	2,3
GSP EBA	Malawi	All sections	267 919	215 082	214 029	99,5	364 680	306 073	304 207	99,4	300 737	263 068	260 300	98,9
GSP EBA	Mali	All sections	36 626	5 706	4 773	83,6	27 209	4 658	3 618	77,7	41 228	4 564	1 255	27,5
GSP EBA	Mauritaania	All sections	428 459	224 239	217 879	97,2	497 476	316 171	312 154	98,7	523 375	358 765	352 581	98,3
GSP EBA	Mosambiik	All sections	1 301 694	970 575	964 758	99,4	1 636 345	1 133 619	1 114 523	98,3	1 839 684	1 240 216	1 219 492	98,3
GSP EBA	Myanmar	All sections	974 013	878 013	828 360	94,3	1 507 975	1 398 240	1 316 449	94,2	2 188 738	2 016 300	1 926 416	95,5
GSP EBA	Nepal	All sections	94 312	83 435	77 175	92,5	93 138	82 461	74 986	90,9	90 223	78 759	71 368	90,6
GSP EBA	Niger	All sections	116 024	3 692	3 080	83,4	83 907	3 913	3 504	89,5	7 529	4 011	3 188	79,5
GSP EBA	Rwanda	All sections	51 349	1 991	947	47,6	56 158	6 511	5 575	85,6	64 459	10 550	10 061	95,4
GSP EBA	Samoa	All sections	1 882	1 475	293	19,9	5 524	4 051	117	2,9	2 553	669	446	66,6
GSP EBA	São Tomé ja Príncipe	All sections	10 241	183	98	53,5	7 835	151	91	60,5	5 380	744	533	71,7
GSP EBA	Senegal	All sections	416 579	266 230	255 426	95,9	441 511	337 757	324 888	96,2	542 620	381 831	366 717	96,0
GSP EBA	Sierra Leone	All sections	222 938	1 645	533	32,4	246 881	3 188	2 342	73,4	230 772	4 071	647	15,9
GSP EBA	Saalomoni saared	All sections	53 495	52 945	52 848	99,8	65 781	65 414	65 389	100,0	69 634	68 986	68 804	99,7
GSP EBA	Somaalia	All sections	13 047	568	15	2,7	18 119	106			23 935	750	609	81,1
GSP EBA	Lõuna-Sudaan	All sections	303	104	70	67,6	234	74	5	6,7	93	35		
GSP EBA	Sudaan	All sections	182 863	23 460	22 751	97,0	171 714	43 275	41 417	95,7	150 264	11 762	10 689	90,9
GSP EBA	Tansaania	All sections	620 797	324 271	317 666	98,0	504 007	276 635	268 100	96,9	473 345	263 768	256 364	97,2
GSP EBA	Ida-Timor	All sections	5 369	71			12 880	6 598			9 808	5 181		
GSP EBA	Togo	All sections	102 775	33 290	24 138	72,5	76 888	20 349	18 669	91,7	78 778	23 650	22 288	94,2
GSP EBA	Tuvalu	All sections	51	28			155	42			294	34		
GSP EBA	Uganda	All sections	444 563	150 535	148 273	98,5	511 912	144 142	141 158	97,9	470 893	134 028	131 480	98,1
GSP EBA	Vanuatu	All sections	3 334	1 475	370	25,1	987	332	180	54,2	1 020	110	22	20,4
GSP EBA	Jeemen	All sections	18 692	6 285	4 574	72,8	31 930	17 315	16 012	92,5	39 584	28 791	26 070	90,5
GSP EBA	Sambia	All sections	425 496	77 656	72 067	92,8	325 205	51 121	45 955	89,9	403 284	51 739	46 744	90,3

Tabel 4. GSP+ riikidest pärinev soodusimport (tuhandetes eurodes)*

Allikas: COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
GSP	Kolmas	Toote-	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise	Import (tuhat eurot)			GSP kasutamise
osa	riik	Section	Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus	protsent	Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus	protsent	Kokku	Võimalik GSP-soodustus	Kasutatud GSP-soodustus	protsent
GSP+	Kõik kolmandad riigid	All sections	17 036 213	10 483 974	8 593 840	82,0	18 749 238	11 320 197	9 348 137	82,6	19 315 681	11 392 802	9 468 028	83,1
GSP+	Armeenia	All sections	310 033	116 430	107 772	92,6	351 132	135 485	130 319	96,2	207 913	74 868	68 162	91,0
GSP+	Boliivia	All sections	529 756	58 741	55 233	94,0	474 410	58 523	54 344	92,9	592 673	40 672	36 853	90,6
GSP+	Cabo Verde	All sections	70 614	68 097	65 886	96,8	72 266	46 474	38 426	82,7	90 454	75 364	71 567	95,0
GSP+	Kõrgõzstan	All sections	72 289	6 089	3 244	53,3	164 933	7 978	4 795	60,1	631 176	10 070	6 112	60,7
GSP+	Mongoolia	All sections	64 167	18 139	15 264	84,1	69 579	19 509	16 795	86,1	72 587	17 942	16 522	92,1
GSP+	Pakistan	All sections	6 205 712	5 783 301	5 522 688	95,5	6 592 810	6 114 571	5 877 716	96,1	6 739 519	6 097 752	5 885 055	96,5
GSP+	Paraguay	All sections	1 074 459	41 718	36 558	87,6	1 147 669	53 960	47 532	88,1	735 556	110 178	104 408	94,8
GSP+	Filipiinid	All sections	6 306 721	2 361 822	1 681 542	71,2	7 241 862	2 620 112	1 937 602	74,0	7 490 408	2 618 057	1 914 773	73,1
GSP+	Sri Lanka	All sections	2 402 460	2 029 637	1 105 654	54,5	2 634 576	2 263 585	1 240 607	54,8	2 755 395	2 347 900	1 364 575	58,1

[i] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 303, 31.10.2012).

[ii] Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule määruse (EL) nr 978/2012 kohaldamise kohta (SWD(2018) 430 final, COM(2018) 665 final), Brüssel, 4.10.2018.

[iii] http://trade.ec.europa.eu/civilsoc/meetdetails.cfm?meet=11541

[iv] Vt Market Access for Products and Services of Export Interest to Least Developed Countries. Maailma Kaubandusorganisatsiooni sekretariaadi teatis, WT/COMTD/LDC/W/66, 2. oktoober 2018.

[v] Komisjoni 12. veebruari 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/249 (ELT L 42, 13.2.2019).

[vi] Komisjoni 28. augusti 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 2015/1979 (ELT L 289, 5.11.2015).

[vii] Komisjoni 27. septembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 2018/148 (ELT L 26, 31.1.2018).

[viii] Komisjoni 28. augusti 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 2015/1979 (ELT L 289, 5.11.2015).

[ix] Komisjoni 5. detsembri 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/217 (ELT L 34, 9.2.2017).

[x] Komisjoni 28. augusti 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 2015/1979 (ELT L 289, 5.11.2015).

[xi] Komisjoni 27. septembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 2018/148 (ELT L 26, 31.1.2018).

[xii] Komisjoni 16. jaanuari 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/67 (ELT L 15, 17.1.2019).

[xiii] Komisjoni 11. veebruari 2019. aasta rakendusotsus Kambodža Kuningriigile määruse (EL) nr 978/2012 artikli 19 alusel antud tariifsete soodustuste ajutise peatamise menetluse algatamise kohta (ELT C 55, 12.2.2019).

[xiv] Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2019. aasta resolutsioon üldiste tariifsete soodustuste kava käsitleva määruse (EL) nr 978/2012 rakendamise kohta (2018/2107(INI)).

[xv] GSP määruse artiklis 35 määratakse kindlaks käesoleva aruande statistiliste andmete alus. Näitajad koostas kaubanduse peadirektoraat andmete alusel, mis olid kättesaadavad 2019. aasta septembris COMEXTi andmebaasist (sätestatud Extrastati õigusaktides (määrus (EÜ) nr 471/2009)) ja Eurostatilt. Analüüsis võetakse arvesse üksnes liidu importi vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduuri alusel („tavapärane kaubandus“) ning seega võib see olla väiksem kui koguimport. Selles ei võeta arvesse ka kombineeritud nomenklatuuri erikoode, mis ei ole GSP ja statistilise konfidentsiaalse kaubanduse osa. Statistiline konfidentsiaalne kaubandus on välja jäetud (et ära hoida ELi importija soovimatut tuletamist COMEXTi kaubandusstatistikast ja võimalikku mõju analüüsile üksiku GSP-riigi või toote (kaubakood) tasandil.

[xvi] COM(2018) 665 final, Brüssel, 4.10.2018.

[xvii] Soodusimport hõlmab abikõlblikku importi, mille suhtes GSP soodustusi ka tegelikult kasutati.